PRIMORSKA DELAVSKA ENOTNOST

GLASILO ENOTNIH SINDIKATOV ZA SLOVENSKO PRIMORJE IN TRST

Leto 3., štev. 5 - Cena 5 lir - 3 Jugolire - 2 Din | TRST, torek 4. februarja 1947 | Poštnina plačana - Spedizione in abbonamento post. II gruppo | Uredništvo in uprava: via Imbriani št. 5 Telefon 93-710 — Rokopisi se ne vračajo

Delo in življenje dajeta Trstu proizvajalna moč naše industrije ter naravna bogastva in kupna moč našega zaledja.

KLJUČ ZA ŽIVLJENJE TRSTA je v polnem obratovanju industrije

glavnega proizvajalca vrednosti na svobodnem ozemlju ter na drugi strani v gospodarski naslonitvi na zaledje. S tem bi bila zagotovljena gospodarska samostojnost, kar pomeni istočasno tudi politično neodvisnost našega ozemlja

Prihod medzavezniške komisije gospodarskih in finančnih izvedencev je silno razgibal tržaško javno mnenje, kajti ta prihod pomeni reševanje vprašanj, ki so za naše ljudstvo, in predvsem za delovno ljudstvo življenjskega pomena.

Gre za to, ali bo STO živel ali ne, ali bo živel Trst, ki je center STO-ja, središče njegove proizvajalne sile, njegovih zemskih in morskih prometnih poti, njegove trgovine in vse ostale dejavnosti, kjer je nakopičena ogromna večina prebivalstva vsega svobodnega ozemlja.

Gre za to, kot pravijo strokovnjaki, ali je svobodno ozemlje zmožno samostojnega gospodarskega življenja, ali pa potrebuje, če se hoče vzdrževati, pomoč od zunaj. Pomoč od zunaj pomeni gospodarsko odvisnost od onega, ki to pomoč daje; z gospodarsko odvisnostjo se pa spremeni tudi politična samostojnost v lepo besedo brez prave veljave.

Razumljivo je torej, zakaj nekateri tako vneto trdijo, da STO nima gospodarske bodočnosti, da „kljub iskanju možnosti" nočejo videti izhoda iz slepega kroga ogromnih izdatkov in majhnih dohodkov, velikih potreb po uvozu in majhnih izvoznih izgledov — iz slepega kroga, v katerega so se zaprli sami, ker zasledujejo s tem čisto določene namene.

Pri tem pa gredo kot slepci mimo dveh osnovnih faktorjev, brez katerih si ni mogoče zamisliti uspešnega oblikovanja naše gospodarske bodočnosti — mimo dejstev, da imamo mi na eni strani močno industrijo in na drugi strani široko zaledje, ki je bogato na surovinah za našo industrijo ter na živilih, ki so nam potrebna in ki utegne pod ugodnimi pogoji postati kupec naših industrijskih proizvodov.

Brez industrije, ki dela za svoje kapacitete, dejansko ni življenja za Trst. Poleg dejstva, da daje prav industrija delo in zaslužek veliki večini tržaškega prebivalstva in s tem posredno tudi trgovini in obrti, zadostuje preprosta ugotovitev, da STO nima ne surovin ne dovolj poljedelske proizvodnje, da mu daje torej blagostanje ustvarjalna moč njegove delovne sile. Delovna sila pa se udejstvuje zlasti in predvsem v industriji.

Rešitev ene strani problema življenjske sposobnosti Trsta je torej polno obratovanje in nadaljnji razvoj njegove industrije. Pomorski promet in trgovina imata lahko le do o'nievalno funkcijo. Le industrija lahko odpravi brezposelnost in dviga kupno moč ljudstva s tem pa koristi tudi obrtnikom in trgovcem.

Za obratovanje potrebuje industrija surovine in kupce; in tuhvi oni, ki proglašajo Svobodno Tržaško Ozemlje za nezmožno življenja, spet ne vidijo izhoda. Surovine b po njihovem Svobodno ozemlje že dobilo, toda s čim jih naj plača? Z drugimi besedami, kje naj najde trg, kjer bi s prodajo svojih industrijskih izdelkov in pol izdelkov dobilo za nabavo surovin potrebna sredstva?

Naše prepričanje, da je ključ do te — druge — strani problema življenjske sposobnosti Trsta v zaledju, predvsem v Jugoslaviji, ki ima velik del za našo industrijo potrebnih surovin in potrebuje velik del naše prozvodnje, potrjuje ekspoze dr. Bartoša, šefa jugoslovanske delegacije, pred komisijo Sveta zunanjih ministrov in njegov razgovor z dopisniki dveh tržaških listov.

Jugoslavija je zmožna in pripravljena, pravi dr. Bartoš, dobaviti Trstu 42% potrebnih industrijskih surovin v vrednosti 5 milijard 200 milijonov lir letno, poleg tega 100 milijonov KW električne energije letno, nadalje 89% hrane, premog in drva za kurjavo in drugo. V zameno za te dobave v skupni vrednosti 18 milijonov lir je pripravljena kupiti od Svobodnega tržaškega ozemlja industrijskih izvodov v vrednosti preko 14 milijonov lir, za ostanek pa se posluževati našega pristanišča in našega ladjevja ter pospeševati ostale trgovinske stike.

Moč jugoslovanskega predloga je v njegovi konkretnosti, v tem, da se vseskozi opira na dejanski položaj, da odraža po eni strani resnico o tržaški industriji kot osnovnem faktorju gospodarskega razvoja in blaginje STO-ja, po drugi strani pa resnico o medsebojnem dopolnjevanju tržaškega gospodarstva in gospodarstva njegovega zaledja, v prvi vrsti Jugoslavije. Dr. Bartoš se opira na realnost, na Jugoslavijo kot je danes; z razvojem, kateremu gre nova Jugoslavija nasproti, se bo njen potencial neprimerno zvišal, kar bo STO-ju, če bo to znal pravilno upoštevati, samo v veliko korist.

Ključ do uravnovešenja tržaške trgovinske bilance je torej na eni strani v polnem obratovanju industrije, glavnega proizvajalca vrednot na svobodnem ozemlju, na drugi strani pa v gospodarski naslonitvi na zaledje (in to zaledje ni samo Jugoslavija; ČSR in Madžarska lahko v veliki meri zadovoljita onim potrebam STO-ja po uvozu in izvozu, ki jih Jugoslavija sama ne bo krila). Industrija bo dala delo in kruh tržaškemu prebivalstvu; zaledje je glavni dobavitelj surovin za industrijo in obenem glavni odjemalec njenih proizvodov.

Kdor torej ne vidi možnosti za uravnovešenje naše trgovinske bilance, je ne vidi, ker noče videti, kajti resnica ga bode v oči. In resnica je, da je tržaško gospodarstvo ob izpolnitvi obeh pogojev, ki smo ju poudarili, zmožno samostojnega življenja, da je s tem dana gospodarska osnova za dejansko neodvisnost svobodnega ozemlja. Onim, ki še niso opustili načrtov o podreditvi STO-ja tujim interesom (v lastno korist), ta preprosta resnica razumljivo ne gre v učun, ker pomeni negacijo vseh naklepov.

Naše delovno ljudstvo pa, ki je na tem vprašanju življenjsko zainteresirano, ker pomeni zanj izbiro med kruhom in bedo, sprejema to preprosto resnico in jo razume; razume jo, ker je tako preprosta resnica, da hoče in mora naše delovno ljudstvo delati in živeti. Delo in življenje pa mu dajeta proizvajalna moč naše industrije ter naravna bogastva in kupna moč našega zaledja.

REŠIMO DELAVSKE ZADRUGE

pred prijatelji Voce libera, ki hočejo „reševati" Delavske zadruge — seveda delovnemu ljudstvu na škodo

Pod istim naslovom je obravnavala vprašanje Delavskih zadrug „Voce libera" — seveda tako kakor se njej, dosledneemu sovražniku delovnega ljudstva, zdi prav in lepo.

Mi pa si oglejmo še enkrat kako stvari dejansko stoje:

Nezaslišane stvari se dogajajo, nezaslišane in jako neljube za namene reakcionarjev in njihovih hlapcev. Delovno ljudstvo namreč spoznava vedno bolj, da je njega krepko delovanje odvisno od složnega, enotnega nastopa, spoznava, da so njega koristi in potrebe enotne, nedeljive in neodvisne od nacionalnih, verskih in drugih momentov.

Življenje se ne ozira na želje posameznikov, se razvija in nas s svojim razvojem stalno in vedno jasneje, z vedno večjo gotovostjo prepričuje, nam vedno znova dokazuje, da poskuša reakcionarna politika, ker že ne more zatreti, pa vsaj ovirati dosledno borbo delovnega ljudstva za boljšo, srečnejšo bodočnost. Vedno isto se ponavlja! Na eni strani želja po lagodnem, brezdelnem življenju, ki sloni na možnostih izkoriščanja, na drugi strani pa koristi delovnega ljudstva — pravice dela! Tu potrebe in delo, tam denar in dobiček.

„Strašna" in za reakcionarje in njihove hlapce škodljiva je odločna, borbena, na spoznanjih sloneča enotnost delovnega ljudstva, ki je toliko „strašnejša", čim popolnejša, brezhibnejša je. S tem se namreč njihove, reakcionarne možnosti, njihovi izgledi za nadaljnje izkoriščanje manjšajo, njihov vplив bledi, izginja. Zaradi tega se bojijo enotnega, složnega nastopa delovnega ljudstva in baš zato so v skrbeh, zato jih je strah in zato vpijejo.

Nasprotje med dvema stališčema, med kapitalom in delom, je stalno. Vendar se to nasprotje v vsakdanjem življenju ne kaže vedno v najostrejši obliki. Vemo tudi, da reakcija nikdar noče, ne sme odkrito nastopati, ker so njeni nameni protiljudski. Tega se prav dobro zavedajo, zato delajo vedno potuhnjeno, prikrito in se poslužujejo tudi intrig.

Delovnega ljudstva pot pa je ravna in dosledna. Zato tudi ne pozna intrig. Na svoji poti obrambe ljudskih pravic in ustanov smo prišli tudi do trenutka, ko se je delovno ljudstvo spontano odločilo rešiti Delavske zadruge. Do tega prepričanja smo prišli zaradi življenjskih potreb, zaradi obrambe pred reakcionarnim pohlepom. Boriti se moramo, paziti in skrbeti, da bomo izvršili vse, kar pospešuje in služi splošnemu blagostanju. Ta zavest je v nas zrasla spontano, nas sili k dejavnosti; zato je ni bilo treba organizirati, umetno povzročiti.

Zavest življenjskih potreb je sprožila vprašanje lastništva Delavskih zadrug, ki jih zahteva delovno ljudstvo zase, zahteva, da služijo svojemu namenu.

Zavladala je tista zavest potrebe, ki je obvladala delovno ljudstvo ob ustanovitvi Delavskih zadrug, zavest, da morajo služiti proletariatu. To je bilo za časa bivše Avstrije. Od takrat pa je preteklo mnogo časa, zadruge so med tem časom postale plen fašizma, ki jih je iztrgal delovnemu ljudstvu iz rok. Danes pa ni več daleč čas, ko bodo Delavske zadruge ponovno postale last delovnega ljudstva in služile zopet svojemu namenu — proletariatu.

Reakciji in njenim podrepnikom vse to ni všeč. Zlasti se bojijo, da bi Delavske zadruge prešle res v prave roke, v roke zatiranih in izkoriščanih, ki bi iz njih napravili zdravo, gospodarsko in finančno močno podjetje. Bojijo se, da bi se s svojo gospodarsko delavnostjo preveč uspešno, plodonosno razvijale in jim s tem preveč konkurirale. Pri vsem tem jim gre izključno le za njihove ozkosrčne namene, za njihov dobiček. Zato, če že pridejo zadruge v roke delovnega ljudstva ne sme biti v njih sloge, zato hočejo že sedaj vnesti v vrste članstva razdor. Vse to pa poskušajo doseči s političnimi in nacionalnimi gesli, ki bi jih hoteli zasejati med članske vrste. Zato vpijejo: rešimo Delavske zadruge!

Govoričijo o dveh blokih, o dveh političnih strujah v Delavskih zadrugah. Trdijo, da ima ena struja 18.000 pristašev, druga — „njihova" — pa 10.000. Celotno akcijo delovnega ljudstva v borbi za lastništvo zadrug, v borbi proti krivicam fašistične dobe, bi hoteli prikazati kot borbo proti italijanskemu delu članstva. S tem bi hoteli razdvojiti vrste članstva Delavskih zadrug. Toda delovno ljudstvo noče nič več slišati o šovinizmu, ker ve, da predstavlja baš složnost in enotni nastop najmočnejše orožje proti reakciji in njihovim hlapcem. Zato jim ne naseda!

Sovražniki delovnega ljudstva se bojijo, da bi med članstvom Delavskih zadrug vladala složnost. Bojijo se, da bi bila v zadrugah samo ena struja, struja, ki bi vestno, dosledno branila in zasledovala interese delovnega ljudstva, struja, ki bi neprestano delala za koristi članstva, struja, ki ne bi nasedala podlemu in razdiralnemu prišepetavanju protiljudskih, šovinistično nastrojenih elementov.

Zaman poskušajo izoblikovati vsaj dve struji, ki bi ju stalno ščuvali drugo proti drugi, da bi na ta način ovirali uspešno in nemoteno gospodarsko delovanje, napredek Delavskih zadrug.

Naša dolžnost pa je, da vedno in ob vsaki priliki razkrinkujemo vse podle, izdajalske, protiljudske namene, da s tem dokažemo, da se zavedamo odgovornosti pred skupnostjo. Zato zagotavljamo, pa bilo to reakcionarjem prav ali ne, da bomo rešili Delavske zadruge pred vsemi kvarnimi vplivi in da bomo vložili vse napore v to, da se bodo te zadruge razvijale tako, kot to zahtevajo koristi članstva — delovnega ljudstva. Borili se bomo proti temu, da bi zavladal med članstvom razdor, ker koristi delovnega ljudstva, članstva Delavskih zadrug, ne moremo deliti in izražati z razmerjem 18 proti 10, kakor to dela reakcija, temveč so za vseh 28 tisoč članov enotne, nedeljive za vse one, ki hočejo res iskreno varovati in boriti se za koristi delovnega ljudstva. Vsako drugačno stališče pa bi pomenilo razbijati moč delovnega ljudstva in podpirati reakcionarne, protiljudske kroge in njih stališče!

Kdo in zakaj se seli iz Pulja

Beg pred umazano preteklostjo

Ko so leta 1918. italijanski imperialisti poslali svojo vojsko, da je zasedla Slovensko Primorje in Istro, so nastopali zelo previdno in zvijačno. Njihova usta so bila polna obljub.

Takoj po uradni priključitvi pa so vse te dobrote izginile. Prišli so davki, brezposelnost, izseljevanje. Pa saj to je vsakomur znano.

Pulj je bil pod Avstrijo utrjeno vojaško oporišče z močno razvito industrijo in številnim delavstvom. Od njegovih 55.000 prebivalcev jih je bilo skoraj ena četrtina zaposlenih pri raznih industrijskih podjetjih. Samo ladjedelnica je takrat zaposlovala 7000 ljudi, dočim je bilo v začetku tega meseca, tik pred končnim zaprtjem, zaposlenih ta mkomaj nekaj nad 500 delavcev. Tudi cementna industrija, tobačna tovarna in druge so zaposlovale mnogo ljudi.

Italija je brž začela prestavljati važne industrijske objekte v notranjost države „na varno" ter zelo reducirala delavstvo. Veliko jih je odšlo tedaj v Jugoslavijo in v druge evropske države. Mnogi so odšli preko morja.

Italija je industrijsko in vojaško mesto spremenila v politično-upravno. Čeprav je doselila vanj mnogo tisočev svojih uradnikov, je število prebivalstva padlo od 55 na 32.000 ljudi. Poleg teh uradnikov, tako zvanih „Regnicoli" je prišlo zadnje čase pod upravo ZVU v mesto še mnogo istrskih veleposestnikov in raznih zločincev, ki so tam iskali zavetja pred ljudsko oblastjo, od katere so pričakovali pravične kazni za svoje kolaboracionistične grehe.

Tak je torej cvet izseljencev iz Pulja, o katerih „mučeništvu" in patriotizmu trobijo na vse vetrove in vsem tistim, ki jih hočejo poslušati.

Pri tem jih na vse načine podpira tudi sedanja začasna uprava, ki daje na razpolago vsa mogoča prevozna sredstva za ljudi in prtljago. Pomaga jim demontirati tovarne in odvažati stroje. Njena policija pa ubija delavce, ki branijo svoje industrijske naprave, ker brez njih ni mogoč uspešen gospodarski razvoj. Tako so odpeljali industrijske naprave petih podjetij in bi hoteli odpeljati še druge, čeprav je to proti vsem sklenjenim dogovorom. Jugoslovanske oblasti so prediagale imenovanje posebne mešane komisije uprave cone A in cone B, ki naj na mestu prouči in uredi to vprašanje. Pa je ZVU tudi ta predlog odbila.

Seveda, njihovim imperialističnim namera mne gre v račun, da bi Pulj, kakor ves osvobojeni del Primorja gospodarsko prevital. Hoteli bi, da bi bilo kot v Italiji, kjer kljub temu, da je še vs aod vojne razdejana, obnova skoro počiva, čepra vimajo prav tam dva milijona brezposelnih, ki čakajo na delo. Na drugi strani pa bi radi te stvari pred svetom in pred vsem svojim lastnim ljudstvom zakrili. In zato je potrebno, da se raztrobi dozdevno „mučeništvo" Pulja na vse strani in da se ustvari za vsako ceno razdor med jugoslovanskim in italijanskim narodom. Divide et impera — razdeli in vladaj

Toda večina puljskih delavcev je sprevidela njihove račune in jim ne naseda. Ti se ne ganejo, kampak bodo ostali na svojem mestu. V skoro dveletih upravljanja ZVU je obnova Pulja počivala. Niti s prstom ni c mignili, dočim je onstran Morgana vega plota vse v vrvenju obnavljanja. In puljski delavci vedo, da so s prihodom ljudske oblasti tudi v njihovo mesto prišel nov duh ustvarjanja in blagostanja, kakor ga ni poznalo mesto zadnjih trideset let. Delavci vedo in z nasmeškom na ustnicah gledajo za odhajajočimi: „Naj gredo, mi bomo ostali."

Vprašanje dragiuje ZVU ne premakne z mrtve točke

Borimo se za ljudsko oblast!

ki bo zvišala obrok racioniranega blaga, maksimirala cene, zatrla črno borzo in špekulacijo, ker imajo poviški mezd in plač le na ta način svoj pomen

Draginja je pri današnjih neurejenih gospodarskih prilikah huda in povzroča pri delovnem ljudstvu težke, resne skrbi. Zlasti je neurejeno vprašanje prehrane, ki se pa ni od prvih početkov zaupne in začasne vojaške uprave prav nič resno obravnavalo. Ustanovil se je sicer Sepral in kasneje še Diktiral, a oba urada za prehrano nista izpolnila nalog, ki bi jim morale biti kar največje važnosti. Dosledno so se ščitili interesi trgovskih slojev, dopuščala se je v glavnem svobodna trgovina, na težave delovnega ljudstva se je pozabilo, čeprav so ravno v pogledu prehrane široke množice potrošnikov najbolj prizadete.

Zlasti o vprašanju prehrane so poleg drugih perečih vprašanj razpravljali tudi na zadnji seji MOSA-a. Govoril je tov. Maule, ki je orisal delo Enotnih sindikatov na sindikalno političnem in socialnem polju, o delu, ki so ga ES izvršili v korist delovnega ljudstva, v korist širokih slojev potrošnikov. Plače so že od julija 1945 pa do decembra 1946 dvignile od 250 do 300%. Čeprav je bila uvedena draginjska doklada, katere namen je bil prav za prav preprečiti vsako nadaljnje dviganje mezd, so se slednje dvignile v zgoraj navedenem obdobju kar za dvakrat.

Kljub vsem izbojevanim izboljšanjem mezd in plač so te še vedno pretirano nižke, saj znaša povprečni mesečni zaslužek 15.000 lir, povprečni življenjski izdatki pa 26.000 lir. Zaradi tega zahtevajo ES ustalitev cen za vsa živila, oblačila in obutev. ZVU je sicer imenovala (žal samo imenovala, op. ur.) komisijo za cene, a ta prav nič ne ukrene, zato so se tudi ES iz nje umaknili in zahtevajo komisijsko kontrolo nad cenami, ki bi izpolnila nade najširših potrošnikov. To pa še ni vse. Da bodo vsi tozadevni sklepi in ukrepi res zadovoljivi, je treba zvišati obroke racioniranega blaga, odpraviti črno borzo in maksimirati cene.

Tov. Maule je nadalje govoril tudi o socialnem zavarovanju, ki mora po mnenju delavstva in ES preiti v roke zavarovancev samih. Nato je prešel na vprašanje brezposelnih, katerih število stalno narašča. Koordinacijski odbor za brezposelne sicer ukrepa in podvzema vse mogoče. To vpraanje pa se bo dalo dokončno in zadovoljivo rešiti samo takrat, ko bodo pristojne oblasti prepustile sindikatom skrb glede nameščenja. V tej zvezi je zelo zanimivo ugotoviti, da se v tukajšnjih uradih in ustanovah daje prednost predvsem raznim „beguncem", za državne in poldržavne nameščence, ki so bili iz političnih razlogov odpuščeni za časa fašizma, se pa ne zanimajo. Zelo težaven pa je položaj upokojencev, ki s svojimi pokojninami ne morejo živeti.

Z ozirom na splošni socialni, higienski in gospodarski položaj bi se morala izvesti gradnja stanovanjskih hiš, s čimer bi bilo pomagano zlasti delavskim družinam, ki živijo v zelo nezdravih razmerah, ali pa so celo brez stanovanj.

Razvila se je dolga in živahna diskusija, v teku katere je bilo sklenjeno pospešiti borbo proti draginji, izdejstvovati večje obroke racioniranih živil in zmernejše, dostopnejše cene. Obravnavali so tudi vprašanje povišanja stanarin ter so končno izvolili posebno komisijo, ki naj prouči vsa ta pereča vprašanja.

Skopo nam odmerjajo vse — tudi drva za kurjavo — kar 20 kg naenkrat

Brivci in grafiki proti izkoriščanju

Glavnim zahtevam brivcev so ugodili, zato je stavka prekinjena. Grafični delavci pa se bodo danes odločili, če pričnejo stavkati

Kakor smo že poročali, je v torek, dne 28 pr. m., pričela stavka delavcev in delavk brivske stroke. Istočasno so tudi lastniki brivnic zaprli svoje delavnice, ker ZVU še vedno ni ugodila njihovi prošnji po povišanju tarif.

Stavka se nadaljuje, ker ni prišlo še do nikakega sporazuma. Med tem časom je bila tudi posebna delegacija brivcev in frizerjev pri polkovniku Bowmanu in mu predložila svojo resolucijo, v kateri so pojasnili vzroke, ki so dovedli do zapore brivnic. Zahtevali so, da ZVU upošteva njihove zahteve. V resoluciji navajajo lastniki brivnic, da so že 12. decembra zahtevali zvišanje brivskih pristojbin. Do danes pa še niso prejeli odgovora in zato so zaprli svoje obrate.

Brivci in lasuljarji so poslali ZVU-ju noto, kjer protestirajo proti brezbrižnosti oblasti pri reševanju mezdnega spora.

Danes so brivnice zopet odprli. Delo se je ponovno pričelo. Stavka je odložena, ker so delavcem in delavkam brivskih salonov v glavnih točkah že ugodili. Vodijo se pogovori še v ostalih točkah zahtev delavstva.

Složni nastop delavstva žanje vedno nove uspehe v borbi za izboljšanje socialnega položaja.

* * *

Zadnje dni je nastalo tudi med grafičnim delavstvom nezadovoljstvo, ker delodajalci nočejo pristati na nova pogajanja. Urad za delo pri ZVU pa ne kaže nobenega razumevanja za njihove upravičene zahteve. Grafiki so v preteklem oktobru dosegli sporazum o povišanju mezd za 30%, medtem ko so v industrijski delavci dosegli 55% mezdno zvišanje.

Delodajalci in ZVU hočejo s tem zadržanjem izločiti tradicionalno mezdno razliko, kar izhaja iz dejstva, da opravljajo delavci te stroke specialno delo, ki zahteva tudi večje sposobnosti.

V nedeljo dopoldne se je zaradi vprašanja položaja grafičnih delavcev vršilo v ul. Trento 2 zborovanje. Na skupščini so obravnavali celotni razvoj dogodkov v pogledu izenačenja mezd. Tov. Podmenik je podal izčrpno poročilo. Po poročilu je sledila diskusija, nakar je eden izmed tovarišev predlagal spomenico, naslovljeno na Zvezo industrijcev in na Osrednjo komisijo za sindikalni sporazum. Spomenico so soglasno sprejeli.

Spomenica daje Osrednji komisiji za sindikalni sporazum pooblastilo, da pozove ponovno Zvezo industrijcev, da upošteva upravičene zahteve grafičnih delavcev. V spomenici se nadalje zahteva, da delodajalci izročijo končnveljavni odgovor v predmetni zadevi najkasneje v ponedeljek 3. t. m. do 18 ure in pooblašča Osrednjo komisijo za sindikalni sporazum, da napove v nasprotnem slučaju stavko vsega grafičnega in kartonažnega delavstva, začenši s 3. t. m. ob 20. uri.

Spor se še vedno ni rešil. S stavko pa grafično delavstvo še ni pričelo, ker je včeraj iz Rima došli zavezniški častnik zaprosil za 24-urni odlog, da bi lahko razgovarjal tudi z delodajalci.

Dokončna odločitev pade tekom današnjega dne. Vse delavstvo je odločno in nepopustljivo. Zaradi neuvidevnosti delodajalcev pa je skoro sigurno, da se bo moralo delavstvo poslužiti skrajnega borbenega sredstva — stavke.

Razgledi po svetu

Zapad se progreza v doslej nepojmljivo, strašno krizo

ANGLIJA

Britanski minister za trgovino Stafford Cripps je v svojem govoru na konferenci za proizvodnjo v Bradfordu, v katerem je orisal izredno resen položaj, v katerega je zašla Velika Britanija zaradi pomanjkanja dobrin široke potrošnje in blaga za izvoz, izjavil, da bo morala Velika Britanija vzdržati zelo težko gospodarsko borbo.

* * *

Unitedpress poroča, da je uvedlo na tisoče tovarn po vsej Britaniji skrajšan delovni čas zaradi zmanjšanja kvot premoga. To pomanjkanje premoga je posebno prizadelo industrijo jekla. Nekatere jeklarne v Sheefieldu so že uvedle 4 dnevni delovni teden. Pričakujejo, da bo proizvodnja jekla zmanjšana za 250 000 ton.

Na stotine predilnic bombaža bo uvedlo skrajšan delovni čas in nekatere izmed njih bodo celo obratovale 3 in pol dni na teden. Listi pišejo, da je pomanjkanje tekstilnih proizvodov doseglo v državi višek. Prodajalne za moške obleke so prazne, medtem ko preživljajo krojaške delavnice „največjo krizo v zgodovini". Za srajce obleke, plašče, kravate in robce plačujejo visoke cene.

* * *

V Glasgowu traja že 26 dni stavka cestarjev. Cestarji so stopili v stavko, ker je mestna uprava odklonila, da bi jim povišala mezde. Število stavkujočih znaša 2.000.

AVSTRALIJA

Kakor poroča londonski radio, razpravlja 20.000 članov zveze strojnih delavcev v Sydney-u (Avstralija) o vprašanju objave stavke v znak solidarnosti z levičarskimi delavci v državi Victoria, ki stavkajo že več tednov. Razen tega ima sindikalni svet namen objaviti stavko 100.000 kovinarjev kot podporo stavki 8000 pristaniških delavcev. Delo v ladjedelnicah je ustavljeno že od novembra lanskega leta. Rudarji Novega južnega Wallesa nameravajo objaviti stavko, ako vlada ne bo spremenila zakona, ki ureja delo v rudnikih.

* * *

27. I. se je pričel v vseh avstralskih pristaniških bojkot izvoza blaga v Španijo, ki so ga proglasili obalni delavci.

Federacija avstralskih delavcev je izjavila, da je podvzela ta korak zato, da bi pomagala uničiti Francov režim v Španiji.

SINGAPOR

Po vesteh agencije Reuter iz Singaporja je pričelo tamkaj stavkati se 1200 delavcev v znak solidarnosti s 4000 delavci, ki že stavkajo. Tako stavka danes izmed skupnega števila 6.400 občinskih delavcev, več kot 5 tisoč. Stavkajo delavci v plinarnah, elektrarnah in drugod.

TRINIDAD

Po hudega oboroženega spopada je prišlo med policijo in delavstvom blizu sedeža sindikalne zveze v Porto di Spagna (Trinidad, angl. posest). Člani zveze so nastopili proti policiji z orožjem, kamenjem in steklenicami. Šef policije Müller, ki je bil preje ranjen v glavo, je bil sedaj ranjen v roko.

INDIJA

V Kalkuti je pričelo stavkati 52.000 delavcev. Delo v pristanišču je ohromljeno, 40 ladij ni mogoče raztovoriti. V mestu stavkajo tudi tramvaji, gasilci in občinski uradniki.

JUŽNA AFRIKA

Kakor poroča „Reuter", so pričeli dne 27. januarja na poziv komiteja združenih rudarjev — sestavni del zveze sindikatov južnoafriških rudarjev — stavkati rudarji v južnoafriških rudnikih zlata, dinamita in premoga.

AMERIKA

Izvršni odbor ameriške delavske zveze (AFL) je pooblastil svojega predsednika Williama Greena, naj stopi v stik s predsednikom združenja industrijskih organizacij (CIO) Philipom Murrayem in naj mu predloži, da bi se obe organizaciji združili v boju proti delavcem nasprotni zakonodaji.

INDONEZIJA

Holandski tisk objavlja vest, da je bilo kot rezultat pogajanj med raznimi organizacijami ustanovljena enotna organizacija sindikatov Indonezije. Sedež vodstva Enotnih sindikatov, ki štejejo preko 3 milijone članov, se nahaja v Dzekjakarti.

NEMČIJA

Voditelj Komunistične partije Spodnje Saške Kurt Müller je poslal britanskemu ministru za Nemčijo Johnu Hindu pismo, v katerem trdi, da so na glavnih položajih v nemški industriji in v glavni upravi kontrolne komisije v Münchenu znani nacisti. V pismu poudarja, da je izvajanje demokratičnih ukrepov nemogoče, če se sodeluje z ljudmi iz predvojne oboroževalne industrije. Potrebno je, da se za dosego tega cilja sodeluje z naprednimi silami in delavskimi zvezami.

ITALIJA

Po službenih podatkih organov socialnega zavarovanja, ki so bili objavljeni v listu „Globo", je bilo v Italiji 31. decembra 1946 2 milijona brezposelnih. Število brezposelnih je v zadnjem mesecu naraslo za 100 tisoč, od tega 46.000 v industriji.

* * *

Unipress je izvedel iz uradnih krogov, da so ZDA ustavile posojilo in druge pomoči Italiji, dokler ne bo rešeno vprašanje nove italijanske vlade, ki jo skuša sestaviti De Gasperi.

* * *

Stavka rudarjev v Dulcisu se je snoči spremenila v burne demonstracije delavskih množic proti sardinski rudarski družbi

Ob koncu pogajanj so javili delavcem, da je ravnateljstvo sprejelo vse njihove zahteve. Menijo, da bodo rudarji jutri pričeli zopet z delom.

FRANCIJA

Komisija francoske narodne zbornice za industrijsko proizvodnjo je z 12 proti 9 glasovi glasovala za podržavljenje železarske in kovinske industrije.

JUGOSLAVIJA

Dela pri obnovi sušaškega pristanišča, ki jih izvaja pokrajinsko gradbeno podjetje Hrvatske, se vršijo po v naprej predvidenem načrtu. Tako dobiva „Obala 10. septembra" vsak dan bolj svoje predvojno lice. Ruševine ob obali so že izginile. Do sedaj so zgradili 120 m obale. Na tem delu je postavljeno tudi vodovodno omrežje, sedaj pa gradijo armirane betonske temelje za tir za dvigala.

Vzporedno s temi deli obnavljajo tudi šolska poslopja. Do sedaj so obnovili poslopja pristaniške kapetanije, obnavljajo pa tudi poslopje carinarnice. Na prihodu v mrtvi kanal so zgradili novo obalo.

Na „Aleksandrovem pristanišču" gradijo velike betonske bloke, ki so težki po 35 ton. Betoniranje pod gladino se vrši te dni v tosonu, medtem ko je gradnja nadaljnjih 4 tosonov v teku. Pri čiščenju morskega dna dvigajo tudi električna dvigala, ki so bila ob priliki miniranja obale potopljena. Do sedaj so dvignili dve dvigali.

ZSSR

Po nepopolnih podatkih ministrstva za finance ZSSR znaša skupni ljudski prihranek, ki je bil 1. januarja v bankah, preko 12 milijard rubljev.

V Karlovki, rojstnem kraju akademika Lisenka, je bila odprta kolhozna univerza. Predsedniki kolhozov vaških sovjetov in sekretarji vaških partijskih organizacij posečajo redno dvakrat mesečno univerzo ter poslušajo predavanja in referate oblastnih vodilnih delavcev in poljedeliških strokovnjakov.

* * *

Ministrski svet ruske SFSR je odobril načrt za gradnjo hiš v letu 1947. Gradnja poslopij se bo povečala za 1.5 krat v primerjavi z lanskim letom.

Letos bo dobila ruska SFSR 13 novih šol, 34 dečjih zabavišč in jasli, 90 bolnišnic in okrevališč in 32 gledališč. Letos bo zgrajeno 217.000 m² stanovanjskega prostora. Investicije za gradnjo hiš znašajo skupno 875 milijonov rubljev.

* * *

Klubi in sindikati bodo obogatili letos svoje knjižnice s 6 milijoni novih knjig, dočim je ostalo v knjižnicah delavskih klubov izmed 51 milijonov knjig samo 32 milijonov. Lani so sindikati obnovili 4250 knjižnic in kupili različnih knjig v vrednosti 12 milijonov rubljev. Do leta 1950 bo obnovljenih vseh 28.600 knjižnic v delavskih klubih, skupno število knjig bo prekoračilo za 18 milijonov predvojno številko. Predvideno je, da se do leta 1950 porabi za obnovo in razširjenje knjižnic 300 milijonov rubljev.

Skupni napori – splošno blagostanje

Sindikati danes...

V poslednjih časih srečujemo po vseh časopisih skoro dnevno razne vesti o delovanju sindikatov po svetu; čitamo o zatiranju sindikalnih organizacij v Iranu, o zapiranju sindikalnih delavcev v Grčiji o uničevanju in preganjanju sindikalnega gibanja povsod tam, kjer imajo pri upravljanju države glavno besedo ne delovna ljudstva, ne proizvajalci življenskih dobrin, ne oni, ki s svojim delom živijo in vzdržujejo človeški rod, temveč oni, ki si na račun bednega življenja delavca morejo privoščiti vsaktere razkošnosti in stalno praznično življenje.

Naj se Amerika in Anglija še tako širokoustita s svojo svobodo in demokracijo, ki daje državljanu osebno prostost! Če pogledamo po svetu, pa moremo ugotoviti, da se prav povsod, kjer imata baš ti dve državi besedo, ljudstva upirajo, da moremo že v časopisju, ki je njim naklonjeno, čitati naslove, kakor: »Ni vsako osvobojenje prijetno!« Ta naslov smo mogli čitati nedavno v nekem švicarskem kapitalističnem listu na naslov anglo-ameriške politike v »prijateljskih« deželah, kjer iz sto najrazličnejših »razlogov« še ni napočil čas umika anglo-ameriških čet.

Mar imajo sindikati tudi le najmanjši vplив na sestavo mirovnih pogodb? In vendar so te tako ogromne važnosti ravno za ljudstva, za delovno človeštvo. Toda baš tu leži vzrok, da se danes ne dovoljuje sindikalnemu gibanju ne le nikaka beseda v ureditvi najvažnejših svetovnih vprašanj, temveč da se sindikalno gibanje po vseh koncih sveta pod vsemi mogočimi izgovori zapostavlja in celo uničuje.

Zakaj vse to? Razsog je celo enostaven. Sindikalizem je gibanje vse ogromne in nepreštete množice ljudstev po vsem svetu, ki predstavlja neizmerne sile. Kaj bi ostalo od kapitalistov, kaj od imperialistov, ako se vse te neizmerne sile sprostijo po vsem svetu, kakor so se v letu 1917. sprostile v gnili carski Rusiji, kakor so se pred nekaj leti pred našimi očmi sprostile v skorumpirani stari Jugoslaviji? O, radi bi bili reakcionarsi krogi doma in po vsem svetu že v kali zatrli veliko oktobersko revolucijo! Radi bi bili spravili na vislice jugoslovanska ljudstva, ko so se zavedala svojih človeških pravic in z nevzdržno silo napravila črto čez vse, kar je bilo.. Toda, kakor tedaj, tako in še bolj se zaman vsi napori peščice privilegiancev, ker se njihova naravna sila niti zdaleka ne more primerjati z neizčrpnimi silami, ki jih predstavljajo delovna ljudstva. In — vzgled je tu! Šola za novo življenje narodov je ustanovljena.. Uničiti jo, je nemogoče. Zato se razni Churcilli, Bevini, Byrnesi itd. trudijo, da jo vsaj v svojih območjih onemogočijo, kar menijo doseči s tem, da onemogočijo obstoj onih organizacij, ki so edine v stanju »šediti tej veliki šoli za življenje, to so sindikalne organizacije delovnih ljudstev.

V povojni dobi opažamo pravcato ofenzivo vse svetovne reakcije proti sindikalnemu gibanju. V tej ofenzivi so jim dobro došla prav vsa sredstva: od podlih intrig do vešal. Vzporedno s tem pa moremo vsak dan ugotavljati nove nemire, nove plazove nevolje ljudstev po svetu; iz dneva v dan se nam nudijo novi dokazi, da je zavest delavstva neukrotljiva, da ne pozna ni noči niti za ceno najtežjih žrtev poznali koraka nazaj. In čim težji je pritisk reakcije, čim večji je teror kapitala, tem večji je odpor ljudstev, tem silnejša je požrtvovalnost delovnih množic. Če se »vladnim krogom« posreči kje zatreti gibanja ljudstev, se jim posreči zatreti le na zunaj, na videz; v resnici tli žerjavica upora še močnejše, gibanje se širi sicer skrivoma, a z nevzdržno silo in bruhne o prvi priliki s še večjim razmahom na dan.

Vsi »uspehi« se tako skrbno pripravljenih »bitk« reakcije se razblinjajo v prazen nič. Težnja po lastni, pravi svobodi narodov se ob vsakem novem udarcu krepkeje razvija in krepi. Zgodovina gre svojo pot dalje.. Vsi oni pa, ki se je boje, se zaman trudijo, da bi jo zaustavili, da bi jo vsaj okrenili na druga pota! Razvoj človeške družbe sloni na razvoju naravnih dogodkov, naravnih sil. Te so pa v rokah ljudstev, delovnih ljudstev in ni je atomske politike, ki bi jih bila v stanju ustaviti, še manj okreniti!

Pomen sindikatov v ljudski državi

V jugoslovanskih sindikalnih organizacijah je včlanjenih 80% delavcev in nameščencev.

Ne bi bila nova Jugoslavija ljudska država, ako bi izključevala vso to veliko množico državljanov iz svojega državnega aparata. Sindikati so neposredno vplivali na sestavo raznih zakonov, ki olajšujejo delovne in življenjske pogoje delavskega razreda. Sodelovali so pri zakonu o socialnem zavarovanju, pri zakonu o plačanem letnem dopustu delavcev in nameščencev itd. Da so žene izenačene v pogledu plač z moškimi, je tudi zasluga sindikatov

Sindikati budno čuvajo enotnost svojih vrst in bratstvo vseh jugoslovanskih narodov. Obenem pa stalno krepijo prijateljske odnose z delavci sosednjih držav, razumljivo v prvi vrsti z delovnim ljudstvom Sovjetske zveze. Številne sindikalne organizacije so obiskale Sovjetsko zvezo, kjer so se praktično upoznale z delom sindikalnih organizacij v sovjetskih podjetjih.

Istotako pa gojijo jugoslovanski sindikati najtesnejše zveze z delavstvom drugih držav. Konkretnih primerov tega sodelovanja bi lahko našteli dolgo vrsto, omejimo se pa le na dejstvo, da se v češkoslovaških tovarnah izpolnjuje 300e jugoslovanskih vajencev, medtem ko so na pobudo bolgarskih sindikatov ustanovili v Bolgariji nešteto otroških domov za jugoslovanske otroke, katerih starši so dali svoja življenja v borbi za svobodo.

Zasedanje plenuma Glavnega odbora Enotnih sindikatov Hrvatske

V prostorih Delavskega doma v Zagrebu se je 25. in 26. januarja vršil plenum glavnega odbora ES Hrvatske.

Plenumu sta prisostvovala tudi predsednik in podpredsednik Centralnega odbora ES v Beogradu tov. Djuro Salaj in Voja Leković ter minister industrije in rudarstva vlade LR Hrvatske tov. Rade Žigić.

Plenum je otvoril predsednik Glavnega odbora tov. Marko Belinić, ki je podal referat „Naloge sindikatov v zvezi s prehodom k načrtni proizvodnji".

Sledilo je poročilo o delu Glavnega odbora od kongresa dalje ter o organizacijskih problemih sindikalne organizacije na Hrvatskem, ki ga je podal tov. Ivo Senjanović.

Referat o kulturno-prosvetnem delu je podala tov. Ružica Turković, a referat o finančnem poslovanju tov. Djuka Pejinović.

S plenuma so bili poslani brzojavni pozdravi tov. TITU, Centralnemu komiteju KPJ ter Centralnemu odboru ES Hrvatske.

Neoviran promet

je bistveni pogoj za nemoten razvoj drž. življenja

Naši cestarji in njihove sindikalne podružnice se tega dejstva v polni meri zavedajo, kar smo imeli priliko potrditi že večkrat; to pot nekaj besedi o delu sindikalne podružnice cestarjev v Postojni, ki so se 12. t. m. zbrali na skupni sestanek, da položijo račun svojega dela v preteklem letu.

Iz poročila tov. tajnika je razvidno, da se je sindikalno gibanje trdno usidralo v vrstah naših cestarjev; tudi naš sindikalni list radi vzamejo v roke, saj so nanj vsi naročeni.

Tudi iz poročila tov. blagajnika smo mogli spoznati sindikalno disciplinira-nost cestarjev; v preteklem letu je prejel od članstva:

za članarino in vpis	lir 70.703.—
za naročnino na list	lir 13.976.—
za tiskovni sklad	lir 3.328.—
za Rdeči križ	lir 4.472.—
za obnovo	lir 16.234.—
za knjige	lir 1.000.—
za stavkujoče v Trstu	lir 21.600.—
za albanske poplavljence	lir 4.290.—
Skupaj	lir 135.603.—

V organizacijskem oziru je podružnica ubrala pravilno pot in ni zato pričakovati v novem letu posebnih izprememb. Seveda je pravilno delovanje podružnice v veliki meri odvisno od zavednosti in aktivnosti podružničnega odbora; pri postavitvi dosedanjega odbora je pa podružnica imela srečno roko in izbrala prave ljudi, ki so si s svojim delom pridobili med člani tolikšno zaupanje, da so pri volitvah celotnemu odboru poverili nadaljno vodstvo podružnice.

V kratkih in jedrnatih besedah je tov. Veber, vodja cestne baze, obrazložil nekaj napak, ki so jih doslej delali ter nato prešel na nove naloge, ki čakajo našega cestarja. Kot najvažnejšo zadevo smatramo postavitev delovnih norm, na podlagi katerih bo mogel vsak član podružnice vsak čas kontrolirati lastno delo, kakor tudi delo svojih tovarišev.

Prisotni (vsega 68 članov) so razumeli pomen norm in se dela lotili kar takoj; to še posebno z ozirom na načrtno delo v teku petletke, ki naj izgradi našo državo v močno industrijsko oporišče, ki bo moglo kljubovati še tako hudim nasprotnim vetrovom. Kako so se zmenili v podrobnostih, ne bomo omenjali, ugotovimo samo, da so se s postavljenimi normami vsi strinjali.

Kakor znano, so naši cestarji kaj krepko zgrabili za delo že za dosedanjih tekmovanj. Mnogi so si zaslužili še posebno priznanje. Tov. vodja cestne baze je prečital imena šestintridesetih tovarišev, ki so zaslužili posebno priznanje; vsi so bili nagrajeni s primernimi denarnimi vsotami in sicer je prejelo:

po 5000.— lir 5 tovarišev
po 4000.— lir 3 tovariši,
po 3000.— lir 3 tovariši,
po 2000.— lir 20 tovarišev.

Prvih pet so predlagali za udarnike, vse ostale pa v javno pohvalo.

Spominska svečanost v Idriji

Ob sodelovanju vseh ljudskih sil so v Idriji na veličasten način proslavili spomin velikega ustanovitelja Sovjetske države Vladimirja Iljiča Lenina.

Delo tega moža, ki je edinstven v zgodovini človeštva, nam je nazorno prikazal zastopnik tukajšnje posadke.

Mešani zbor je pod vodstvom rudarja tov. Lipužiča zapel državno himno in Stalingrajsko pesem.

Z zanimanjem smo sledili predavanjem o nesmrtnem Leninu in njegovem življenju, ki sta jih podala zastopnika srednješolske mladine.

Častno se je odzval svoji nalogi tudi naš rudarski orkester.

Kulturno-prosvetni delavci

postopajo v svojem sindikalnem delu smotreno

Vsako delo zahteva smotrenost in načrtnosti. Tega se dobro zavedajo tudi kulturno-prosvetni delavci, organizirani v svoji podružnici ES v Postojni, in so zato razdelili sindikalno delo na šest sektorjev.

Organizacijski sektor bodo sestavljali predsednik, tajnik in blagajnik podružnice.

Produktivni sektor bo obravnaval vprašanja šole in šolskega dela.

Sektor delovnih odnosov bo proučeval in razmotrival delovne pogoje.

Kulturno-množični sektor ima nalogo poskrbeti za politično vzgojo članstva, za strokovno delo in za izvenšolsko delovanje.

Socialno-ekonomski sektor bo pretresal vprašanja izboljšanja socialnih prilik podružničnega članstva.

Sektor za povezavo z mladino bo pa tudi imel mnogo važnega posla.

Fizkulturno gibanje v sindikatih

Zdrav duh v zdravem telesu!

Ta star pregovor prodira počasi, a zvedno večjo silo v vrste naših sindikalnih organizacij. Počitniški domovi, razna okrevališča in mnoge zdravstvene ustanove so vedno pripravljeni, da sprejmejo v svoje okrilje zdravja in počitka potrebne delavce ter da jim nudijo možnost zbiranja novih sil, novih moči za nadaljnje delo v korist delavca in državne skupnosti.

Pospeševanje fizkulturnega udejstvovanja našega delavca je tipično naloga sindikatov novega vzorca. Saj se je fizkultura gojila in se še vedno goji tudi v kapitalističnih državah. Vsakomur je pa še dobro v spominu, da ni imel delavec od fizkulturnih ustanov prav ničesar; vse njegovo „fizkulturno udejstvovanje" je obstajalo v tem, da je smel prisostvovati raznim nastopom kot — gledalec in seveda — plačati vstopnino... Le prav redki so bili, ki so se mogli pokazati na samem stadionu.

Ljudska oblast zavzema v tem vprašanju docela drugačno stališče. Vse fizkulturne ustanove od telovadnice do največjih fizkulturnih ustanov so v polni meri na razpolago vsemu delovnemu ljudstvu brez vsake izjeme. še več! Ljudska oblast se dobro zaveda ogromnega pomena trdnega zdravega in vsestransko izvežbanega delavčevega telesa in se zato s posebno vnemo zanima za razvoj fizkulture v najširših ljudskih množicah.

Sindikalne organizacije bi ne bile življenjske, če bi šle mimo tega problema prekrižanih rok. Zato proži zavedna sindikalna organizacija vso svojo podporo razvoju ljudske fizkulture ter jo podpira na vse mogoče načine.

Naša dežela je za fizkulturno življenje v vsakem oziru, lahko trdimo, naravnost idealna. Od začetka pomladi pa do zadnjega dneva zime nam nudi nebroj možnosti za telesno vzgojo in zavidanje marsikatere države napram nam ni baš brez vsake podlage. Spomnimo se samo nasprotovanje nekaterih Norvežanov zaradi naše skakalnice v Planici! Toda baš ta zavist nam mora biti znak da razvojne možnosti pri nas obstajajo, da so velike in da jih moramo torej le vsestransko izkoristiti, kar bomo v največji meri dosegli predvsem z razširjanjem zdrave fizkulturne misli res med vse naše ljudske množice.

Prvi uspehi zavednega dela enotnih sindikatov so že vidni. Izvršni odbor ES za področje B Slovenskega Primorja je organiziral 13-dnevni, seveda brezplačen smučarski tečaj. Za mesto tečaja ni bil v zadregi, saj je primernih mest na pretek. Izbral pa je Vojsko pri Idriji, kraj krvavih bojev v narodno-osvobodilni vojni.

Tečaj je imel dva namena: razen običajnemu fizkulturnemu pomenu v ožjem smislu je bil namenjen tudi zlasti gozdnim delavcem, čuvajem in sličnim poklicem, katerim naj bi tečaj olajšal izvrševanje njihovega težavnega poklica.

Z veseljem in gostoljubno so sprejeli domačini tečajnike v svojo sredo. Premnogi so bili že stari znanci: družili so jih težki spomini na one slavne dni, ko so naši partizani doživljali neštete tegobe borbe proti okupatorju v Vojskem in njegovi okolici. Stari borci in vaški terenci so si stiskali roke z istim razumevanjem in isto prisrčnostjo kakor tedaj...

Tečajnike so nastanili v prijazni hišici izven vasi, kjer jim je tovariš vaditelj razlagal teorijo o smučarstvu ob topli peči in medli razsvetljavi karbidovke. Toda ostalo ni samo pri tem, kajti zanimanje za nacionalizacijo podjetij, za elektrifikacijo in za še nebroj drugih sličnih vprašanj je povzročalo vedno nove diskusije in pogovore. Dolgo v noč pa niso smeli bedeti, kir jih je naslednjega dne čakalo novo naporno delo: hoja v hrib, smuk v dolino... Kosilo je bilo seveda potrebi želodcev primerno. Po kosilu pa niso legli, temveč si zopet pripeli „dilce" in hajd na sneg; to pot bolj na igre, ki so vzbujale veliko zanimanje.

Prilika je nanesla, da so mogli tečajniki prisostvovati tekmam za okrožno smučarsko prvenstvo; oni, ki so se tekme udeležili, so pokazali, da tečaj res ni bil zaman, saj so dosegli kar lepe uspehe.

Še bolje je bil poudarjen uspeh tečaja s tekmovanjem za ZREN, ki je bilo organizirano koncem tečaja na progi 10 km. Pri tej tekmi se je pokazala velika moralna višina tečaja samega, saj so vsi tečajniki dosegli vsaj minimalne norme, če jih že niso prekoračili. Najvažnejša naloga pa čaka tečajnike v njihovih podjetjih, kamor so se vrnili, in kjer jim bo dolžnost, da razvijajo med svojimi tovariši veliko misel zdrave ljudske fizkulture.

Ažman Jože, Ajdovščina.

Slovenski udarniki tovarišu Titu

26. preteklega meseca se je sestalo v Ljubljani okoli 500 najboljših udarnikov industrijskih podjetij v Sloveniji. Namen sestanka je bila izmenjava pridobljenih izkušenj, obenem pa tudi, da sprejmejo nove obveze, ki naj pomorejo v čim popolnejše oživotvorjenje petletnega proizvodnega načrta.

Bil je to prvi kongres udarnikov Slovenije, ki mu je prisostvoval tudi minister dela LR Slovenije tov. Breje.

Referat je podal tov. Tone Dolinšek, predsednik Glavnega odbora ES Slovenije. Po živahni in plodni diskusiji, ki se je razvila, so udarniki v imenu vsega delavstva Slovenije zaobljubili tov. TITU, da bodo vložili vse svoje sile in vse svoje znanje, da bodo vsa svoja izkustva podali novim kadrom; da se ostvarijo naloge, zadane delavskemu razredu.

OBNOVA V SLAVONSKEM BRODU. Delavci Gradbenega odseka pri Okrožnem NOO so s pomočjo ljudstva zgradili 202 stanovanjski hiši, popravili 132 težko in 69 laže poškodovanih stanovanj. Delovni načrt za l. 1946. so prekoračili za 33%. Vrednost zgrajenih hiš znaša 9 milijonov dinarjev, vrednost samega prostovoljnega dela pa 2,310.000 din.

Z umnim zadrugarstvom najuspešneje pobijamo špekulacijo

NAPROZA-Tolmin

Podružnica ES pri Nabavni in prodajni zadrugi v Tolminu je bila ustanovljena 22. X. 1946. na pobudo samih delavcev in nameščencev; vpisali so se vsi, po številu 22 članov.

Takoj po ustanovitvi je odbor prevzel vodstvo rednih tedenskih organizacijskih sestankov, na katerih so se reševale predvsem razne organizacijske težkoče; na teh sestankih so člani prejemali navodila za delo in to na podlagi izkušenj, pridobljenih v delu med tednom.

Tudi študijski sestanki so se vršili tedensko; snov teh sestankov je bila zadružnega značaja, pozneje se je pa pokazala potreba tudi po študiju raznih zakonov o ljudski oblasti itd. Mesečno enkrat se sestanejo vsi poslovodje, da rešujejo razne pomanjkljivosti in pripravijo navodila za enotno in pravilno poslovanje posameznih poslovalnic s centralo.

Da bi se pa delo še bolj poenotilo in poživilo, so sklenili združiti posamezne sindikalne podružnice pri poslovalnicah s podružnico pri centrali ter tako dosegli močnejšo sindikalno podružnico, ki šteje 43 članov.

Nova podružnica ima mesečne podružnične sestanke; ker so pa nekatere poslovalnice oddaljene od Tolmina nad 30 kilometrov, je obisk sestankov odda jenih članov zagotovljen s kamjoni. Že pri prvem sestanku je bilo jasno, da je to način sindikalnega dela priklad nejši.

Brošure „Zakon", „Blagoznanstvo" in „Življenjski zakon vzajemnosti" so članom ravno tako dobrodošli, kakor „Delavska enotnost".

Podružnični odbor rešuje skupno z upravo vsa vprašanja, ki se tičejo delavcev in nameščencev.

Tekom tekmovanja za priključitev k Jugoslaviji so člani zbrali:

za fond za obnovo	lir 6.110.—
za albanske poplavljence	lir 1.562.—
Skupaj	lir 672.—

Pripomniti je, da je pri obeh zbirkah sodelovalo le staro članstvo, torej 22 članov.

Isto velja tudi za prostovoljno delo; v ta namen je bilo napravljenih 300e delovnih ur.

V kratkem si namerava nabaviti podružnica lastno sindikalno zastavo.

NAPROZA - Ajdovščina

Podružnica ES pri Okrajni gospodarski zadrugi v Ajdovščini je bila ustanovljena šele 10. VIII. 1946., šteje pa danes 26 članov.

Vsako soboto se njeni člani sestajajo na skupne sestanke, da ugotove svoje uspehe, oz. neuspehe in se pomenijo o dnevnih zadevah.

Od svoje ustanovitve do konca leta so člani podružnice napravili

3726 prostovoljnih delovnih ur

in sicer: polovico, t. j. 1863 ur v korist zadruge same, drugo polovico pa v korist obnove. Vrednost poslednjih delovnih ur znaša 37.297.— lir in gre v korist fonda za obnovo.

Vrhu tega so člani zbrali:

d pomoč albanskim poplavljencem	1.87
za albanske poplavljence	lir 1.875.—
za potrebne podružnične člane	lir 6.000.—

Celoten prispevek članov znaša torej razen 1863 ur dela za zadrugo 64.972 lir.

Podružnica ima tudi svoj STENČAS, za katerega so člani prispevali 34 dopisov, od katerih je eden izšel v „Primorski borbi", drugi pa v „Novi zadrugi".

Op. uredništva: Že nekajkrat smo v našem listu izrazili željo, da bi nam podružnice poslale v objavo primerne članke iz svojih STENČAS-ov ter to svojo željo na tem mestu ponavljamo!

Idrijsko čipkarstvo

Čipkarska zadruga v Idriji je v polnem razmahu. Sicer je bila ustanovljena šele pred nekaj meseci, kljub temu pa šteje danes že skoro 600 članic-čipkaric, med katerimi so najvnetejše one iz Vojskega in Stopic, ki se posebno trudijo, da oddajo svoji zadrugi take izdelke, da so jim res v čast, na trgu pa širijo sloves našega čipkarstva.

Čipkarska zadruga prejema mnoga naročila posebno iz Ljubljane in iz Italije. S tem je seveda zagotovljen reden zaslužek našim marljivim ženam. Vendar se ne smemo zadovoljiti že s temi uspehi, temveč moramo stremeti za tem, da zavzamejo naše idrijske čipke zasluženo častno mesto na svetovnem trgu, kar bomo dosegli le s solidnimi izdelki. Če upoštevamo dejstvo, da so bile idrijske čipke že zdavnaj dobro znane, kakor tudi, če upoštevamo pridnost naših žena, se nam gotovega uspeha ni bati.

Kaj bi pa značilo smotreno plasiranje čipkarstva na svetovnem trgu za naše domače gospodarstvo, je menda jasno vsakomur.

Drobne vesti

Iz postojnskega okraja

Okrajni odbor za ljudsko prosveto v Postojni je poslal kratka poročila iz raznih krajev postojnskega okraja. Žal, doslej nismo mogli priobčiti teh novic in mora zato marsikatera odpasti, ker je že zastarela. Vsekakor se pa OO-u za ljudsko prosveto v Postojni za lepo zamisel zahvaljujemo; vse ostale OO pa prosimo, da ga posnemajo.

— — —

V Postojni se 1. II. t. l. prične pouk na Glasbeni šoli.

Sindikalna podružnica prosvetnih delavcev v Postojni za postojnski okraj je začela urejevati knjižnico, ki vsebuje že doslej 638 knjig.

— — —

Zmagovalci v kulturno-prosvetnem tekmovanju, ki se je vršilo 1. I. t. l. v Postojni, so prejeli zasluženo knjižne nagrade in sicer:

Postojnska mladina, kot najboljša igralska družina, je prejela knjigo „Dva kapetana";

med pevskimi zbori se je najbolj izkazal oni iz Slavine in je prejel Alekseja Tolstega „Kruh";

zmagovalka v zborni recitaciji je bila mladina iz Košane, za kar je bila obdarovana s knjigo „Pot nove Jugoslavije";

najboljša recitatorka, tov. Ravbar Nada, pa je v priznanje prejela Grudnovo „Pesnikovo srce".

Vsem nagrajencem — naše iskrene čestitke!

— — —

Davčne komisije za zemljarino v Postojni imajo polne roke dela. Izdelujejo osnutke za krajevne takse in trošarine, ki bodo šle v prid KNOO.

— — —

Živinski sejmi se, kakor povsod drugod, vršijo tudi v postojnskem okraju. Pri tem je pa opažati žalostno dejstvo, da polagajo naši živinorejci mnogo premalo pažnje na plemensko živino. Ugotovljeno je, da prodajajo živinorejci plemensko živino, a za izkupljeni denar kupujejo konje, s katerimi gotovo ne zaslužijo več kakor le za sproti za sebe in za konje.

V naših krajih bo igrala glavno vlogo baš živinoreja, s čimer bi morali naši kmetje vsekakor računati; izgleda pa, da so po večini nasprotnega mnenja; morda računajo tudi na stalen dohodek iz gozdov, na kar sklepajo, ker je po voznikih stalno povpraševanje.

— — —

Za postopek v Domu T. Tomšiča v Št. Petru na Krasu je značilen odhod sirot iz koperskega okraja, ki so bili premeščeni v Portorož. Slovo je globoko dirnilo ne le otroke, temveč tudi uslužbence same. Nekateri otroci niso nikakor hoteli oditi in so se pred odhodom poskrili. Med jokom so zatrjevali, da se bodo na vsak način vrnili, če jim v novem domu ne bo tako všeč, kakor jim je bilo tu. Toda ti malčki bodo tudi v novem domu našli polno razumevanje in prisrčno nadomestilo za padle starše.

— — —

Mladina iz Št. Petra na Krasu je 15. I. imela tekmo čez drn in strn, katere se je udeležilo 30 mladincev in mladink. Zmagovalca sta bila tov. Korošec Marija in Žele Štefko.

— — —

Postojnske žene so kaj agilne. Koncem decembra so priredile družabni večer in del izkupička darovale sirotam padlih borcev v Domu T. Tomšiča v Št. Petru na Krasu.

Za novo leto so pa obiskale divizijsko bolnico proletarske divizije v Postojni in obdarovale okoli 100 bolnih borcev s cigaretami, pecivom in sadjem.

— — —

Žene iz Trnja so se ob zaključku tekmovanja za priključitev k Jugoslaviji polnoštevilno udeležile dela na cesti Trnje — Selce — Petelinje — Št. Peter — Hrastje.

— — —

Žene iz Selc so se postavile na lastne noge. Sklenile so pristopiti k delu na vseh poljih in darovale 1000.— lir za dvig svoje organizacije.

— — —

Za delegata na Medzadružni konferenci v Ljubljani je bil na okrajni skupščini Naproze v Postojni izvoljen tov. Vodopivec Anton, star aktivist in tajnik MNOO v Št. Petru na Krasu.

— — —

Okrajni odbor ZAMJK v Postojni je s posredovanjem Okrajnega odseka za gospodarstvo nabavil 39 parov smučk, ki so jih razdelili deloma mladini gimnazije, deloma v mestu in v vaseh.

— — —

Tečaj za poenoteno knjigovodstvo bo začel delovati v Postojni 1. II. Tečaj bo vodil knjigovodja pokrajinskega PROMES-a, tov. Tuta.

— — —

Mladina postojnskega okraja je z navdušenjem sprejela predlog, da se udeleži dela pri gradnji proge Šamač—Sarajevo. Z enako vnemo pa se hoče lotiti tudi dela pri regulaciji reke v postojnskem, bistriškem in vipavskem okraju.

Krajevni medstrokovni svet v Št. Petru je organiziral večerno strokovno obrtno šolo za vajence.

— — —

Po vseh vaseh postojnskega okraja so se vršili zbori volilcev. Marsikje je ljudstvo zamenjalo svoje dosedanje predstavnike, ki niso izvršili svoje dolžnosti kakor je treba, in jih nadomestili z novimi. Naše ljudstvo sledi duhu časa in zahteva v svojih odborih ljudi, ki pravilno pojmujejo ljudsko oblast.

— — —

Spojitev Tehnične baze z Okrajnim odsekom za gradnje je že izvršena; 15. I. je bilo registrirano Okrajno gradbeno podjetje, katerega naloga je, nadaljevati delo dosedanje Tehnične baze. Vodja gradbenega podjetja je tov. Lozej Franc, dosedanji vodja TB v Postojni.

— — —

Za osamosvojitev zadružnih poslovalnic pripravljajo zadružni referenti pri OO v Postojni, Št. Petru na Krasu, Hruševju in Senožečah. S tem bo omogočeno lažje sodelovanje zadrug s člani in ostalim ljudstvom.

— — —

Živinorejske zadruge v Hruševju, Senožečah in Mrzleku pri Šmihelu so pripravile živinske sejme. — Povsod se vrši tudi pregled vse živine članov in nečlanov v svrho kontrole kužnih bolezni pri plemenski živini.

— «O» —

Iz Jugoslavije

DELAVCI POŠTNE AVTOGARAŽE v Beogradu so preteklega meseca predali predstavniku albanskega poslaništva stroj za vlivanje plomb za poštne vreče. Stroj so izdelali delavci poštne avtogaraže sami in ga poklonili v dar svojim albanskim tovarišem. Vrednost stroja znaša 50.000.— din, narejen pa je bil s prostovoljnim in nadurnim brezplačnim delom.

Pred časom je obiskal poštno avtogaražo v Beogradu načelnik Direkcije pošt Albanije in izrazil pri tej priliki neprijetnost, da nima pošta v Tirani še stroja za vlivanje plomb ter da ga bodo morali nabaviti v inozemstvu. Prisotni delavci so mu pa takoj obljubili, da bodo izdelali tak stroj v dar svojim albanskim tovarišem, kar so tudi res izvršili.

— «O» —

CENTRALNA UPRAVA ZVEZE METALCEV je pohvalila pet najboljših podjetij, med drugimi tudi industrijo motorjev v Rakovici, kjer so delovnemu kolektivu izročili na svečan način pohvalno diplomo za delo v zadnjem tekmovanju.

— «O» —

BRIGA SIND. ORG. ZA VAJENCE. V Subotici živi brivec, ki je svoja dva vajenca zadrževal prekо delovnega časa, ju izkoriščal v osebne svrhe ter jima ni izplačeval predpisanih dnevnic.

Sindikalna podružnica je poslodajalca skušala zlepa pripraviti do pravilnega postopanja z vajenci; ker pa lepe besede niso zalegle, je sind. podružnica predala zadevo okrajnemu sodišču, ki je nesodobnega brivca obsodilo na izplačilo neplačanih dnevnic obema vajencema.

— «O» —

MLADINA TVORNICE „29. NOVEMBER" V SUBOTICI je kot najboljši delovni aktiv Subotice na svečan način prejela prehodno zastavico.

DELAVCI „BEOGRAJSKE TEKSTILNE INDUSTRIJE" so sklenili izvršiti delovni načrt za leto 1947. v 11 mesecih. V letu 1946. je Beograjska tekstilna industrija prekoračila načrt proizvodnje za 17.7%.

— «O» —

NAJBOLJŠI DELOVNI KOLEKTIV ŽELEZNIČARJEV je v železniški delavnici v Mariboru.

— «O» —

ČAKOVEC. V tekmovanju tekstilnih tovarn si je osvojil drugo mesto na Hrvatskem delovni kolektiv „Medjimurske trikotaže", za kar je prejel od Centralne uprave tekstilcev nagrado v znesku 25 tisoč dinarjev. Proglašenih je bilo 18 udarnikov, med njimi 2 novatorja. Proizvodnjo so povečali za 12%, delovno normo so pa prekoračili za 11%, proizvodni stroški so bili zmanjšani za 16%.

NIŠ. Poslovodji tekstilne tovarne „Ratko Pavlović" se je posrečilo z izboljšanjem strojev dvigniti kakovost tkanin za 100%, proizvodnjo pa za 180%.

— «O» —

RUDARJI SLOVENIJE so priredili v proslavo velikega Lenina štirindvajseturno tekmovanje. Doseženi uspehi v prekoračenju proizvodnje so sledeči: Laško 101 odstotek, Liboje 73 odst. Hrastnik 79,05 ost., Pečovnik 63,05 odst., Zagorje 57 odst., Zabukovca 54 odst., Trbovlje 45 odst., Velenje 40 odst., Kočevje 18 odst.

MLADINA VSE DRŽAVE se živahno pripravlja na delo nove proge Šamač—Sarajevo in ustanavlja delovne brigade.

DR. GAETA
zobozdravnik
Trst — ulica Torrebianca 43
(vogal ul. Carducci)
izdeluje proteze v jeklu, zlatu kavčuku in plastiki.
Največja garancija. Sprejema od 10. do 12. in od 13. do 19.
Govori slovensko

NAROČNINA
za naš list znaša:
mesečno 20 lir
ali 12 jugolir ali 8 din
½ letno 55 lir
ali 30 jugolir ali 20 din
½ letno 110 lir
ali 60 jugolir ali 40 din
celoletno 220 lir
ali 120 jugolir ali 80 din

Odgovorni urednik:
MARJAN MEDVEŠČEK

Petletka 1946-1950

Ruski delavci, kmetje in inteligenca so sprejeli petletni načrt kot borbeni program, odgovarjajoč njihovim življenjskim interesom. Obstoji trdno upanje, da ne bo sovjetsko ljudstvo, predvsem člani komunistične partije, obžalovalo svojih mnogih in svojega truda in da načrta petletke ne bo samo izvršilo, temveč ga preseglo.

Sovjetsko ljudstvo se je pod vodstvom partije Lenina in Stalina oprijelo dela z velikim veseljem. To plodonosno delo je bilo prekinjeno zaradi vojne. S tem večjo energijo so se pa delovne sile SZ vrgle na delo po vojni, da bi čim prej obnovili in presegli predvojno višino industrije in vsega narodnega gospodarstva ter s tem zagotovili nadaljni napredek materialne in kulturne višine narodnega življenja.

XV. plenum centralnega sovjeta sindikalnih zvez je naznačil konkretnih delavcev, uslužbencev kretne poti in oblike za splošno in tehničnega osobja k plodnemu delu za uresničenje petletnega načrta na osnovi socialističnega tekmovanja.

Sovjetskim sindikatom, ki predstavljajo najštevilnejšo organizacijo delavskega stanu, pripada pri tem posebna naloga. Pozvani so, da organizirajo večmilijonske množice delavcev za dovršitev in tudi prekoračenje načrta petletke. To je glavna naloga sindikalnih zvez.

Da jo pa bodo mogle izvršiti, je potrebno natančno organizatorično in vzgojno delo vseh sindikalnih voditeljev in delavcev.

Predvsem je neobhodno potrebno, da se seznani delavstvo v podrobnostih z zakonom o petletnem načrtu; vsak delavec in uslužbenec mora imeti jasno sliko o razvoju narodnega gospodarstva svoje dežele, svoje industrijske stroke in svojega podjetja. Delavstvu mora biti jasno, da zavisi uspeh izvršitve petletke od požrtvovalnega dela vsakega posameznega sovjetskega človeka.

XV. plenum je pozval delavce in delavke, tehnično osobje in vse člane sindikatov k aktivni borbi za napredek proizvodnje; pozval jih je k izvršitvi dnevnih, mesečnih in letnih načrtov, kar je smatrati kot najvažnejši pogoj za uresničenje petletke. Ta poziv je našel v množicah delavstva najživahnejši odziv.

Uresničenje borbenega načrta velikih del se je začelo z ustanovitvijo velikega delavskega podviga, ki narašča iz dneva v dan. Organizatorska vloga sindikatov v tekmovanju mora biti splošna in na višku. Neobhodno je potrebno uporabljati vsa primerna sredstva za dvig proizvodnega dela, za tehnični napredek proizvodnje, za razvoj racionalnega gibanja in iznajdljivosti.

Plenum je izdal nalog, da je stalno reševati vprašanja delavskih mezd, da se dvigne delovna proizvodnja in obenem izboljša delavska plača.

Borba za izpolnitev in prekoračenje petletnega načrta znači vsakdanje izboljšanje življenjskih potreb delavstva. Skrb za človeka in za ustvaritev vseh pogojev za produktivnost dela ter kulturno rast mora predstavljati središče zanimanja sindikalnih organizacij. Sindikalne organizacije se ne morejo zadovoljiti že s samo ugotovitvijo nedostatkov, na pr. na področju stanovanj. Potrebno bi bilo ustanoviti množično nadzorstvo v času graditve stanovanj in kulturno-življenjskih ustanov. Sindikati obnavljajo in gradijo mnogo zdravstvenih, kulturnih in športnih ustanov iz lastnih sredstev ali iz sredstev socialnega zavarovanja.

V letu 1950 bo v Sovjetski zvezi:
185.000m mest v domačih odlikah in zdraviliščih,
6.900 klubov,
100.000 prijetnih kotičkov,
8.00 knjižnic,
8.700 sindikalnih kinematografov,

Leta 1950 bo v SZ pionirskih taborišč za 3 milijone otrok, kar znači trikrat več kot v preteklem letu. Tekom petih let bo obnovljenih 1,050 stadijonov in sportnih igrišč, 200 sportnih in fizkulturnih domov, 180 kopališč in 230 (zimskih) drsališč.

Naloge, ki jih je predložil plenum, bodo uspešno rešene, če bodo vodilni sindikalni organi posvečali veliko zanimanje nižjim kolektivom. V sindikalnih vrstah je nad 5 milijonov terenskih aktivistov in voditeljev. Vsakdo teh mora dajati vzgled samozatajevalnega dela za izp